

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 62/19

Luksemburg, 14 maja 2019 r.

Wyrok w sprawach połączonych C-391/16 M,
C-77/17 X i C-78/17 X

Przepisy dyrektywy o uchodźcach dotyczące cofnięcia i odmowy przyznania statusu uchodźcy z powodów związanych z ochroną bezpieczeństwa lub społeczności przyjmującego państwa członkowskiego są ważne

Cofnięcie i odmowa przyznania statusu uchodźcy nie skutkują pozbawieniem osoby, która ma uzasadnioną obawę przed prześladowaniem w państwie pochodzenia, ani przymiotu uchodźcy, ani praw, jakie wiąże z nim konwencja genewska

W Belgii i Republice Czeskiej obywatel Wybrzeża Kości Słoniowej, obywatel Konga oraz osoba pochodzenia czeczeńskiego, zależnie od przypadku posiadający status uchodźcy bądź ubiegający się o niego, znaleźli się odpowiednio w sytuacji cofnięcia lub odmowy przyznania tego statusu na podstawie przepisów¹ dyrektywy o uchodźcach² umożliwiających zastosowanie takich środków wobec osób stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa lub, wobec skazania za szczególnie poważne przestępstwo, dla społeczności przyjmującego państwa członkowskiego. Zainteresowane osoby zaskarżyły cofnięcie lub odmowę przyznania statusu uchodźcy odpowiednio do Conseil du contentieux des étrangers (sądu ds. cudzoziemców, Belgia) i Nejvyšší správní soud (najwyższego sądu administracyjnego, Republika Czeska), które to sądy powzięły wątpliwości co do zgodności rozpatrywanych przepisów dyrektywy z konwencją genewską³.

Sądy te podkreślały, że o ile konwencja genewska pozwala z wyżej wskazanych powodów na wydalenie i na odesłanie cudzoziemca lub bezpaństwowca, o tyle nie przewiduje ona utraty przymiotu uchodźcy. W tym kontekście zastanawiały się one nad kwestią, czy przepisy dyrektywy umożliwiające państwom członkowskim cofnięcie lub odmowę przyznania statusu uchodźcy z rozpatrywanych w sprawach powodów nie zawierają podstawy ustania statusu lub wykluczenia z możliwości jego uzyskania nieprzewidzianej w konwencji genewskiej. W tych okolicznościach zwróciły się one o Trybunał Sprawiedliwości z pytaniem, czy wspomniane przepisy dyrektywy są ważne w świetle postanowień Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) oraz TFUE, na mocy których polityka azylowa Unii powinna być prowadzona z poszanowaniem konwencji genewskiej.

W dzisiejszym wyroku Trybunał przede wszystkim wskazał, że o ile dyrektywa ustanawia system ochrony uchodźców właściwy dla Unii, o tyle jest ona oparta na konwencji genewskiej i ma na celu zapewnienie jej pełnego przestrzegania.

W tym kontekście Trybunał uściślił, że **dopóki obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem w państwie pochodzenia lub zamieszkania, dopóty powinien być uważany za uchodźcę w rozumieniu dyrektywy i konwencji genewskiej, i to niezależnie od tego, czy status uchodźcy w rozumieniu**

¹ Artykuł 14 ust. 4 i 5.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. 2011, L 337, s. 9).

³ Konwencja dotycząca statutu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [Recueil des traités des Nations unies, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)], która weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. i została uzupełniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców, sporządzonym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r.

dyrektywy został mu formalnie przyznany. W tym względzie Trybunał stwierdził, że status uchodźcy jest zdefiniowany w dyrektywie jako uznanie za uchodźcę przez państwo członkowskie i że **ten akt uznania ma charakter wyłącznie deklaratoryjny, a nie konstytutywny.**

W tej kwestii Trybunał zauważył, że formalne uznanie przymiotu uchodźcy ma ten skutek, że dany uchodźca posiada wszystkie prawa i korzyści przewidziane w dyrektywie dla tego rodzaju ochrony międzynarodowej, do których należą zarówno prawa równoważne tym przewidzianym w konwencji genewskiej, jak i prawa zapewniające wyższy poziom ochrony, wynikające bezpośrednio z dyrektywy i niemające odpowiednika w konwencji.

Następnie Trybunał wskazał, że przewidziane w dyrektywie powody cofnięcia i odmowy odpowiadają powodom, które w konwencji genewskiej zostały uznane za uzasadniające odesłanie uchodźcy. W tym względzie Trybunał podkreślił, że podczas gdy w przypadku spełnienia warunków pozwalających na przywołanie wyżej wskazanych powodów konwencja genewska może pozbawić uchodźcę dobrodziejstwa korzystania z zasady nieodsyłania do kraju, w którym jego życie lub wolność byłyby jednak zagrożone, to **dyrektywa powinna być interpretowana i stosowana z poszanowaniem praw gwarantowanych kartą, które wykluczają możliwość odesłania do takiego kraju.** Karta bezwzględnie zakazuje bowiem tortur oraz nieludzkiego i poniżającego traktowania albo karania niezależnie od zachowania danej osoby, a także wydalenia do państwa, w którym istnieje poważne ryzyko, że dana osoba zostanie poddana takiemu traktowaniu.

W tych okolicznościach Trybunał orzekł, że ponieważ dyrektywa, w celu zapewnienia ochrony bezpieczeństwa i społeczności przyjmującego państwa członkowskiego, przewiduje możliwość cofnięcia przez to państwo statusu uchodźcy lub odmówienia nadania tego statusu, podczas gdy konwencja genewska z tych samych powodów pozwala na odesłanie uchodźcy do państwa, w którym jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo, **prawo Unii przewiduje szerszą ochronę międzynarodową uchodźców, o których mowa, niż ochrona zapewniana przez wspomnianą konwencję.**

Trybunał stwierdził również, że **cofnięcie statusu uchodźcy lub odmowa jego nadania nie skutkuje tym, że osoba mająca uzasadnioną obawę przed prześladowaniem w państwie pochodzenia traci przymiot uchodźcy.** I tak, pomimo że osoba nie może lub już nie może korzystać ze wszystkich praw i korzyści, które dyrektywa zastrzega dla osób posiadających status uchodźcy, to korzysta ona lub nadal korzysta z określonych praw przewidzianych w konwencji genewskiej. W tej kwestii Trybunał uściślił, że **osobie mającej przymiot uchodźcy muszą koniecznie przysługiwać prawa zapisane w konwencji genewskiej, do których dyrektywa wyraźnie się odwołuje⁴ w kontekście cofnięcia i odmowy przyznania statusu uchodźcy z wyżej wskazanych powodów, a także prawa przewidziane w tej konwencji, z których korzystanie nie wymaga legalnego zamieszkiwania, lecz zwykłej fizycznej obecności uchodźcy na terytorium przyjmującego państwa członkowskiego.**

W tych okolicznościach Trybunał orzekł, że **rozpatrywane przepisy dyrektywy są zgodne z konwencją genewską oraz z postanowieniami karty i TFUE zobowiązującymi do przestrzegania tej konwencji.** W związku z tym **przepisy te są ważne.**

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

⁴ Artykuł 14 ust. 6.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106